

Palvelusetelisäntökirjan palvelukohtainen osa

Omaishoidon tuen lakisääteinen vapaa, ikääntyneet

Sisällysluettelo

	sivu
1. Omaishoidon tuen lakisääteiset vapaapäivät.....	2
2. Palveluntuottajalle asetetut vaatimukset: Lyhytaikaishoito ympärivuorokautisessa palveluasumisessa	2
2.1. Sisällön vaatimukset.....	2
2.2. Henkilöstö ja osaaminen	3
2.3. Tila- ja turvallisuusvaatimukset.....	5
3. Palveluntuottajalle asetetut vaatimukset: Sijaistaminen asiakkaan kotona	5
3.1. Sisällön vaatimukset.....	5
3.2. Henkilöstö ja osaaminen	6
4. Laadun hallinta.....	8
4.1. Vakava vaaratapahtuma	8
5. Asiakastietojärjestelmä	8
5.1. Kanta-palvelut ja rekisterinkäyttöoikeus	8
6. Palvelun hinnoittelu ja palvelusetelin arvo	9
6.1. Lyhytaikaishoito ympärivuorokautisessa palveluasumisessa	9
6.2. Sijaistaminen asiakkaan kotona	9
7. Palvelukohtaiset hakeutumisen liitteet	9
8. Palvelun keskeytyminen	9
9. Sääntökirjan voimassaolo	10

1. Omaishoidon tuen lakisääteiset vapaapäivät

Omaishoidolla tarkoitetaan omaishoidon tuesta lain 2 §:n (8.7.2022/607) mukaan vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotioloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Omaishoidon tuki koostuu hoidettavalle annettavista tarvittavista palveluista sekä omaishoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta ja omaishoitoa tukevista palveluista. Omaishoitaja on henkilö, joka hoitaa omaistaan tai muuta hoidettavalle läheistä henkilöä, joka on tehnyt Päijät-Hämeen hyvinvointialueen kanssa omaishoitosopimuksen.

Omaishoitajalla on oikeus pitää vapaata vähintään kolme vuorokautta kalenterikuukautta kohti, jos hän on yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin sidottu hoitoon ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin. Sidonnaisuus katsotaan ympärivuorokautiseksi siitä huolimatta, että hoidettava viettää säännöllisesti vähäisen osan vuorokaudesta käyttäen kotinsa ulkopuolella järjestettyjä sosiaali- tai terveyspalveluja taikka saaden kuntoutusta tai opetusta. (29.6.2016/511)

Päijät-Hämeen hyvinvointialue ja omaishoitaja voivat sopia, että omaishoitaja pitää 1 momentissa tarkoitettua vapaansa useampana alle vuorokauden pituisena jaksana. Hyvinvointialue voi järjestää omaishoitajalle 1 momentissa säädettyä enemmän vapaapäiviä sekä alle vuorokauden pituisia virkistysvapaita. Hyvinvointialueen on huolehdittava hoidettavan hoidon tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä hoitajan vapaan aikana. (8.7.2022/607)

Päijät-Hämeen hyvinvointialueella voidaan myöntää palveluseteli omaishoitajan lakisääteisen vapaan aikaisen hoidon järjestämistä varten, jolla ostetaan omaishoitajan vapaan aikainen hoito. Päijät-Hämeen hyvinvointialueella omaishoitaja saa itse valita jaksokohtaisesti käyttääkö palveluseteliä sijaistamiseen asiakkaan kotona vai meneekö asiakas lyhytaikaishoitoon ympärivuorokautiseen palveluasumiseen. Omaishoitaja voi itse valita palveluntuottajan Päijät-Hämeen hyvinvointialueen hyväksymistä palvelusetelituottajista.

2. Palveluntuottajalle asetetut vaatimukset: Lyhytaikaishoito ympärivuorokautisessa palveluasumisessa

Ennen palvelusetelituottajaksi hakeutumista palveluntuottajan tulee täyttää sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain (741/2023) mukaiset vaatimukset ja olla merkitty palveluntuottajien Soteri-rekisteriin iäkkäiden ympärivuorokautinen palveluasumisen palvelualalle.

2.1. Sisällön vaatimukset

Palveluntuottaja tekee aina kirjallisen sopimuksen asiakkaan kanssa tuottamistaan palveluista. Sopimuksesta tulee ilmetä vähintään palvelusetelisääntökirjan yleisessä osassa olevat sopimusehdot.

Asiakkaalle annettavien palvelujen tulee olla suunnitelmallisia ja tavoitteellisia. Ammattitaitoisen henkilöstön tulee tukea ja ohjata asiakasta yksilöllisten tarpeiden ja voimavarojen mukaisesti jokapäiväisessä elämässä sekä mahdollistaa osallistuminen toimintakyvyn mukaan arjen askareisiin ja ulkoiluun. Asiakasta tulee avustaa kaikissa niissä päivittäisissä toiminnoissa, joissa hän tarvitsee ulkopuolista apua. Lisäksi asiakas kylvetetään saunassa tai suihkutiloissa vähintään kerran viikossa sekä ennen kotiin lähtöä.

Asiakkaalle tulee järjestää päivittäiset ateriat ja tarvittaessa tulee häntä avustaa ruokailuissa. Asiakkaan yöpaasto ei saa ylittää 10 tuntia. Erityisruokavaliot tulee järjestää ja ravitsemusta tulee seurata säännöllisesti. Mahdollisiin poikkeamiin tulee puuttua.

Yksikössä tulee olla virike- ja virkistystoimintaa sekä toimintakykyä ylläpitävää kuntoutusta.

Palveluyksikkö huolehtii riittävästä yhteistyöstä asukkaan omaisten ja läheisten kanssa.

Asiakkaan tulee saada tarvittaessa yhteys henkilökuntaan turvajärjestelmän (hoitajakutsu tai turvapuhelin) välityksellä.

Palveluntuottajan tulee seurata asiakkaan päivittäistä vointia sekä kirjata asiakkaasta asiakastietojärjestelmään lainsäädännön mukaisesti.

Palveluntuottajalla tulee olla kulloinkin voimassa olevan uusimman THL:n oppaan ”Turvallinen lääkehoito” mukainen kirjallinen lääkehoitosuunnitelma. Lääkehoitoa toteuttavalla henkilöstöllä on hyvinvointialueen vaatimuksen mukaiset valmiudet ja lääkehoitoluvat lääkehoidon toteuttamiseen. Lääkehoitosuunnitelma on päivitettävä vuosittain. Lisäksi palveluntuottajalla tulee olla käytössään ajanmukaiset kotisairaanhoidon hoitovälineet, kuten verenpainemittari, verensokerimittari, haavahoidon perusvälineet ja näytteiden otossa tarvittavat perusvälineet. Palveluntuottaja on lisäksi sopinut Fimlabin tai muun laboratorion kanssa näytteenottotarvikkeiden tilausmenettelystä.

Palveluntuottaja vastaa kaikista hoidossa tarvittavista tarvikkeista ja välineistä, jotka eivät kuulu tilaajan päätöksellä tai kustannuksella asiakkaalle annettavien hoitotarvikkeiden jakelun piiriin.

Mikäli asiakas tarvitsee lääkäripalveluja ja hoitojakso kestää alle kaksi viikkoa, tulee palveluntuottajan konsultoida tarvittaessa asiakkaan oman sotekeskuksen lääkäriä. Pidempiaikaisessa hoitojaksossa voidaan konsultoida hyvinvointialueen kilpailuttamaa ostopalvelulääkäriä. Asiakkaan terveydentilaa seurataan ja arvioidaan sekä sairauksien hoito toteutetaan lääkärin ohjeiden mukaan. Palveluntuottajan tulee toteuttaa asiakkaiden tarvitsema lääkehoito asiakkaiden omilla lääkkeillä.

Palveluntuottajan on järjestettävä asiakkaalle liina- ja vuodevaatteet sekä pyyhkeet ja huolehdittava asiakkaan omien vaatteiden vaatehuollosta.

Asuinympäristön siisteydestä huolehditaan päivittäin. Jos hoitojakso kestää yli kuukauden, tulee palveluntuottajan järjestää asunnon perusteellinen siivous kerran kuukaudessa. Infektio- ja erityis-tilanteissa siivouksen toteutus on muutettava hygieniaoheistuksen mukaiseksi.

2.2. Henkilöstö ja osaaminen

Henkilökunnan tulee täyttää sosiaali- ja/tai terveydenhuollon henkilöstölle asetetut lakisääteiset vaatimukset, jotka määräytyvät sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimusten (817/2015) ja terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (559/1994) ja asetuksen (564/1994) mukaisesti. Palveluntuottaja vastaa siitä, että hän tarkistaa henkilöstönsä kelpoisuuden ennen työsopimuksen laadintaa. Palveluntuottaja huolehtii, että jokainen henkilöstön jäsen on allekirjoittanut salassapitositoumuksen. Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain (741/2023) 28 §:ssä säädetään palveluntuottajan velvollisuudesta tarkistaa työntekijöiden rikosrekisteriote iäkkäiden henkilöiden sosiaali- ja terveystyöpalveluissa. Palveluntuottajan on tarkistettava rikosrekisteriote palveluiden tuottamiseen osallistuvien henkilöiden osalta mainitussa lainkohdassa tarkoitetulla tavalla.

Palveluntuottajan on huolehdittava, että toimintayksikössä on henkilöstö, jonka määrä, koulutus ja tehtävä rakenne on asiakkaiden tarpeisiin ja määrään nähden riittävä. Henkilöstömitoituksen tulee perustua kulloinkin voimassa olevaan Vanhuspalvelulakiin ja siinä määriteltyyn iäkkäiden ympärivuorokautisen hoidon henkilöstömitoitukseen. Toteutuneella henkilöstömitoituksella tarkoitetaan todellista, toimintayksikössä paikalla olevien välitöntä asiakastyötä tekevien työntekijöiden työpanosta suhteessa yksikössä olevien asiakkaiden määrään.

Vanhuspalvelulain 3 a §:n mukaan välittömään asiakastyöhön osallistuvia työntekijöitä ovat sairaan- ja terveydenhoitajat, lähi- ja perushoitajat, geronomit, kodinhoitajat, sosiaalialan ohjaajat ja kasvat- tajat, sosionomi AMK -tutkinnon suorittaneet, soveltuvan ammatti- tai erikoisammattitutkinnon suo- rittaneet sekä soveltuvan opistoasteisen tutkinnon suorittaneet työntekijät, fysio- ja toimintaterapeu- tit, kuntoutuksen ohjaajat, kotiavustajat, hoitoapulaiset ja hoiva-avustajat, viriketoiminnan oh- jaajat ja muut vastaavat asiakkaan sosiaalisen toimintakyvyn ylläpitoon osallistuvat työntekijät, sekä toimintayksiköiden johtajat ja vastuuhenkilöt. Kaikki säännöksessä mainitut työntekijät otetaan huo- mioon henkilöstömitoituksessa siltä osin kuin he tekevät välitöntä, asiakkaan kanssa tehtävää asia- kastyötä.

Hoiva-avustajat voidaan laskea mukaan henkilöstömitoitukseen siltä osin, kun he osallistuvat välit- tömään asiakastyöhön, kuitenkin sillä rajauksella, että he eivät voi työskennellä työvuorossa yksin eivätkä vastata lääkityksistä. Hoiva-avustajan tehtävissä voi toimia suoritettuaan hyväksytysti kaksi lähihoitajan tutkinnon osaa: Kasvun ja osallisuuden edistäminen (25 osaamispistettä) ja Ikääntyvien osallisuuden edistäminen (35 osaamispistettä). Hoiva-avustajan koulutus ei ole ammatillinen tut- kinto, eivätkä edellä mainitut tutkinnon osat sisällä lääkehoidon osaamista. Hoiva-avustaja ei ole so- siaali- eikä terveydenhuollon ammattihenkilö, joten häntä ei voida valvoa sosiaalihuollon ammatti- henkilölain (817/2015) eikä terveydenhuollon ammattihenkilölain (559/1994) perusteella. Työvuor- on henkilöstö ei saa koostua pelkästään vanhuspalvelulain (2012/980) 1 momentin 9–12 kohdassa tarkoitetuista työntekijöistä eikä 2 momentissa tarkoitetuista opiskelijoista. Hoiva-avustajien määrä saa yksikössä maksimissaan olla kaksi kymmentä asukasta kohden.

Vanhuspalvelulain 3 a §:n 2 mukaan välittömään asiakastyöhön osallistuvat myös työsopimussuh- teessa toimintayksikköön olevat opiskelijat koulutusmuodosta riippumatta, jos heillä on opintojen kautta hankittu riittävä osaaminen suhteessa tutkinnon perusteisiin, ammattihenkilölainsäädännön edellyttämään osaamiseen sekä työpaikan osaamistarpeisiin. Palveluntuottaja vastaa siitä, että työ- suhteessa olevalla ja mitoitukseen laskettavalla opiskelijalla on edellytykset toimia tehtävässään. Pal- veluntuottaja arvioi tapauskohtaisesti opiskelijan valmiudet ja sen, millaisten tehtävien hoitamiseen hänellä on riittävät edellytykset. Palveluntuottaja määrittelee riittävän tarkasti opiskelijan tehtävät, vastuun ja toiminnan rajat. Palvelun tuottajan tulee pyydettäessä selvittää kirjallisesti Tilaaajalle työn- tekijöiden (ml. sijaisten) koulutustaso sekä tekemänsä arvioinnin perusteet. Mitoitukseen lasketta- valla opiskelijoilla tulee olla voimassa oleva työsuhde palveluntuottajaan.

Yksikön vastuuhenkilöllä on sosiaalihuoltolain 46 a § Sosiaalihuollon johtaminen (2016/292) mukainen tehtävään soveltuva korkeakoulututkinto, alan tuntemus sekä riittävä johtamistaito. Vastuuhengi- löltä edellytetään työkokemusta sosiaalihuollosta vanhusten parissa vähintään n. 2 vuotta.

Vastuuhenkilön työpanoksen tulee kokonaisuudessaan kohdistua johtamaansa yksikköön ja hänen edellytetään olevan pääsääntöisesti fyysisesti läsnä johtamassaan yksikössä (henkilö ei siis voi johtaa yksikköään toisesta yksiköstä tai kotoaan käsin). Riittävällä johtamistaidolla tarkoitetaan joko opinto- jen tai työkokemuksen kautta hankittua johtamisosaamista. Johtamisopinnoilla tarkoitetaan n. 20–30 opintopisteen laajuisia opintoja, kuten JET tai erilaiset lähiesimiestyön erikoisammattioinnit. Työ- kokemuksen kautta hankittu johtamisosaaminen voi olla muultakin alalta ja riittäväksi katsotaan noin 1–2 vuoden kokemus.

Toimintayksikössä tulee olla vähintään 0,1 vakanssipohjainen mitoitus avustavaa henkilökuntaa (omana toimintana tai alihankintana) välillisiä ateria-, siivous-, ja vaatehuollon tehtäviä varten. Välil- listä työtä tekevällä henkilöstöllä tulee olla voimassa oman työnkuvansa edellyttämät koulutukset sekä pätevyudet.

Lääkehoitoa suorittavilla ammattihenkilöillä on voimassa olevat lääkehoitoluvat ja jokaisessa työvuorossa on vähintään sosiaali- ja terveydenhuollon perustutkinnon suorittanut lääkeluvallinen henkilö.

Henkilöstöllä on oltava hyvä Suomen kielen taito sekä riittävästi tietoa ikääntyneiden sairauksista, ikääntymisen vaikutuksista toimintakykyyn ja toimintakykyä ylläpitävistä työtavoista. Riittäväksi kielitaidoksi katsotaan kielitaidon taitotaso B1. Sairaanhoidajan on oltava henkilöstömitoitukseen laskeutuvissa tehtävissä arkipäivisin aamu- tai iltavuoroissa.

Palveluntuottaja huolehtii henkilöstönsä perehdytyksestä, ammattitaidon ylläpidosta ja täydennyskoulutuksesta.

2.3. Tila- ja turvallisuusvaatimukset

Asumisyksikön tilojen tulee olla viranomaisten kyseiseen käyttöön hyväksymät (rakennusviranomaisen, paloviranomaisen, sosiaali- ja terveydenhuollon ao. vastuhenkilö, terveystarkastaja). Lisäksi yksikössä tulee olla päivitetty ja pelastusviranomaisten hyväksymä pelastussuunnitelma ja turvallisuus selvitys ja henkilöstö on perehdytetty suunnitelmiin.

Asiakkaan käytössä on yhden hengen huone, jossa on riittävät hygienia- ja wc-tilat. Tilojen tulee olla esteettömät ja mahdollistaa apuvälineiden (pyörätuoli, kävelyteline, nostin) käytön. Jos tilat ovat useassa kerroksessa, talossa tulee olla hissi. Huone tulee olla kalustettu ja yksikön yleiset tilat tulee olla asukkaiden käytössä. Yhteistiloissa on TV ja muuta virikkeellistä välineistöä. Piha-alue tai parvekkeet mahdollistavat ulkoilun päivittäin.

3. Palveluntuottajalle asetetut vaatimukset: Sijaistaminen asiakkaan kotona

Ennen palvelusetelituottajaksi hakeutumista palveluntuottajan tulee täyttää sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain (741/2023) mukaiset vaatimukset ja olla merkitty palveluntuottajien Soteri-rekisteriin iäkkäiden kotona asumisen tuen palveluiden palvelualalle tai iäkkäiden kotihoidon palvelualalle. Asiakasryhmä on iäkkäät.

3.1. Sisällön vaatimukset

Palveluntuottaja tekee aina kirjallisen sopimuksen asiakkaan kanssa tuottamistaan palveluista. Sopimuksesta tulee ilmetä vähintään palvelusetelisääntökirjan yleisessä osassa olevat sopimusehdot. Asiakkaalle annettavien palvelujen tulee olla suunnitelmallisia ja tavoitteellisia. Asiakkaan omia voimavaroja tuetaan toimintakykyä ylläpitävällä työotteella ja palvelu perustuu yksilöllisiin tarpeisiin. Asiakassuhteessa noudatetaan luottamuksellisuutta ja asiakkaan oikeutta hyvään palveluun ja kohteluun sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain mukaisesti.

Palveluseteli on tarkoitettu asiakkaan hoivan ja huolenpidon edistämiseksi omaishoitajan vapaan aikana. Henkilökohtaisella hoivalla ja huolenpidolla autetaan asiakasta selviytymään tavanomaisista arkielämän toiminnoista ja tuetaan itsenäistä asumista. Asiakasta tulee avustaa kaikissa niissä päivittäisissä toiminnoissa, joissa hän tarvitsee ulkopuolista apua. Ammattitaitoisen henkilöstön tulee tukea ja ohjata asiakasta jokapäiväisessä elämässä sekä mahdollistaa osallistuminen toimintakyvyn mukaan arjen elämään, askareisiin ja ulkoiluun.

Tarvittaessa palveluntuottaja osallistuu asiakkaan lääkehoitoon kulloinkin voimassa olevien Aluehallintoviraston ja Valviran lääkehoidon toteuttamisesta annettujen ohjeiden mukaisesti. Palveluntuottaja ei vastaa asiakkaan lääkehoidon toteutuksesta silloin, kun asiakkaan omaisen jakaa asiakkaan lääkkeet. Palveluntuottajan työntekijät eivät voi antaa asiakkaalle omaisen jakamia lääkkeitä, mutta he voivat ohjata sanallisesti asiakasta ottamaan lääkkeitä. Asiakkaan omaisen jakaessa lääkkeitä, tulee omaisen huolehtia myös apteekkiasioinneista. Jos palveluntuottaja osallistuu asiakkaan lääkehoitoon, palveluntuottajalla tulee olla kulloinkin voimassa olevan uusimman THL:n oppaan ”Turvallinen lääkehoito” mukainen kirjallinen lääkehoitosuunnitelma ja lääkehoitoa toteuttavalla henkilöstöllä on

oppaan mukaiset valmiudet ja lääkehoitoluvat lääkehoidon toteuttamiseen. Lääkehoitosuunnitelma on päivitettävä vuosittain. Omaishoidon tuen vapaan palveluseteli ei ole tarkoitettu käytettäväksi muihin sairaanhoidollisiin tehtäviin, kuten näytteenottoon tai haavanhoitoon.

Asiakasta ohjataan osallistumaan kodinhoidollisiin tehtäviin omien voimavarojensa mukaan. Asiakkaan omaishoitaja huolehtii kodin ylläpitosiivouksesta – tavaroiden laittaminen paikoilleen, suurempien roskien lattialta ja pinnoilta poistaminen sekä roskien ulos vienti lukeutuu palveluntuottajan tehtäviin. Asuinolosuhteiden niin vaatiessa veden ja puiden kantaminen, asunnon lämmittäminen ja lumen luonti kuuluu palveluntuottajan työtehtäviin siltä osin kuin asuinolosuhteiden ja liikkumisen turvaaminen sitä edellyttää.

Palveluntuottaja suunnittelee kunkin palvelukerran sisällön yhdessä asiakkaan ja hänen omaishoitajansa kanssa. Asiakkaan päivittäistä vointia tulee seurata ja kirjata lainsäädännön mukaisesti. Palveluntuottaja huolehtii siitä, että palveluja annettaessa ja asiakas-/potilastietojen kirjaamisessa, asiakirjojen käsittelyssä, säilytyksessä, hävittämisessä ja luovuttamisessa sekä toiminnassa muutenkin noudatetaan salassapidosta, vaitiolovelvollisuudesta, tietosuojasta, tietoturvasta sekä salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta annettuja voimassa olevia säädöksiä.

3.2. Henkilöstö ja osaaminen

Toimintayksikön palveluiden vastuuhenkilöllä on aluehallintoviranomaisen edellyttämä koulutus ja kokemus. Palveluntuottajan henkilökunnalta edellytetään terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain (28.6.1994/559) mukaista oikeutta harjoittaa terveydenhoitajan tai sairaanhoitajan ammattia tai terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun asetuksen (608/2005) mukaista oikeutta käyttää lähihoitajan, perushoitajan tai apuhoitajan nimikettä tai sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain (Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä 26.6.2015/817) mukaista lähihoitajan tutkintoa tai mainitun lain 11§:n mukaista ammattitutkintoa tai mainitun lain siirtymäsäännösten mukaista vastaavaa pätevyyttä. Palveluntuottaja huolehtii, että jokainen henkilöstön jäsen on allekirjoittanut salassapitositoumuksen. Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain (741/2023) 28 §:ssä säädetään palveluntuottajan velvollisuudesta tarkistaa työntekijöiden rikosrekisteriote iäkkäiden henkilöiden sosiaali- ja terveyspalveluissa. Palveluntuottajan on tarkistettava rikosrekisteriote palveluiden tuottamiseen osallistuvien henkilöiden osalta mainitussa lainkohdassa tarkoitetulla tavalla.

Sijaisilla tulee olla riittävä sosiaali- ja/tai terveysalan koulutus.

Laillistetun ammattihenkilön tehtävässä voi tilapäisesti 3 §:n 1 momentissa tarkoitettussa toimintayksikössä toimia laillistetun ammattihenkilön johdon ja valvonnan alaisena kyseiseen ammattiin Suomessa opiskeleva tai ulkomailla vastaavaan ammattiin opiskeleva henkilö, joka on suorittanut hyväksytysti opinnoistaan kaksi kolmasosaa ja jolla on käytännössä saavutetun kokemuksen tai muiden seikkojen perusteella riittävät edellytykset kyseisen tehtävän hoitamiseen (Muun opiskelijan toimiminen laillistetun ammattihenkilön tehtävässä 14.2.2008/104).

Työnantajan velvollisuus on arvioida tapauskohtaisesti opiskelijan valmiudet ja se, millaisten tehtävien hoitamiseen hänellä on riittävät edellytykset. Jos palkattava opiskelija on ulkomaalainen, on työnantajan arvioitava myös hänen kielellinen valmiutensa toimia tehtävässä. Työnantajan on myös määriteltävä riittävän tarkasti opiskelijan tehtävät, vastuu, toiminnan rajat ja muut velvoitteet. Lisäksi työnantajan on varmistettava, että opinnot on suoritettu hyväksytysti. Vaikka opiskelijan rekrytointi tapahtuisi työvoimaa vuokraavan yrityksen kautta, työnantajan on itse arvioitava em. seikat.

Palveluntuottajalla tulee olla palvelun laatuun ja laajuuteen nähden tarvittavat henkilöstövoimavarat. Työntekijöillä tulee olla ammatissa vaadittava osaaminen, joka on saavutettu alaan liittyvän soveltuvan koulutuksen ja työkokemuksen kautta. Henkilöstöltä edellytetään kykyä ja joustavuutta työskennellä asiakkaan luona silloinkin, kun kanssakäyminen asiakkaan kanssa on asiakkaan erityispiirteistä johtuen vaativaa.

Hoiva-avustaja/kotipalvelutyöntekijä voi suorittaa kotihoidossa sosiaalihuoltolain 19 §:n mukaisiin tukipalveluihin sisältyviä työtehtäviä Valviran ohjeistuksen mukaisesti. Näitä ovat ateria-, vaatehuolto-, siivous- ja asiointipalvelut sekä osallisuutta ja sosiaalista kanssakäymistä edistävät ja palvelut. Hoiva-avustajaa/kotipalvelutyöntekijää ei katsota sosiaali- ja terveysalan ammattihenkilöksi. Hoiva-avustaja/kotipalvelutyöntekijä ei voi osallistua millään tavoin asiakkaan lääkehoidon toteuttamiseen.

Lisäksi palveluntuottajan tulee varmistaa, että:

- Palveluntuottaja vastaa siitä, että palveluja toteuttava henkilöstö täyttää laissa säädetyt kelpoisuusehdot ja henkilöstö suorittaa vain sellaisia työtehtäviä, joihin heillä on säännösten ja valtakunnallisten ohjeiden mukainen oikeus, esimerkiksi lääkehoidon toteutukseen osallistuvilla työntekijöillä tulee olla tarvittavat lääkehoidon luvat voimassa.
- Jos palveluntuottajalla on työsuhteessa enemmän kuin kolme työntekijää, palveluiden vastuuhenkilöllä tulee olla Valviran hyväksymä koulutus ja kokemus. Vastuuhenkilön kelpoisuuden arviointi perustuu sosiaalihuoltolain 46 a §:n 3 momentin mukaisiin vaateisiin: tehtävään soveltuva korkeakoulututkinto, alan tuntemus sekä riittävä johtamistaito. Alan tuntemuksella lupaviranomainen tarkoittaa ko. toimintayksikön palvelualan tuntemusta, esimerkiksi vanhustenhuoltoon valittavalla vastuuhenkilöllä tulee olla työkokemusta sosiaalihuollosta vanhusten parissa vähintään n. 2 vuotta. Valvira katsoo esimerkiksi työskentelyn terveyskeskuksen vuodeosastolla ainoastaan alan tuntemusta täydentävänä, ei sitä kokonaan korvavana. Riittävällä johtamistaidolla lupaviranomainen tarkoittaa joko opintojen tai työkokemuksen kautta hankittua johtamisosaamista. Johtamisopinnoilla tarkoitetaan n. 20–30 opintopisteen laajuisia opintoja, kuten JET tai erilaiset lähiesimiestyön erikoisammattiopinnot. Työkokemuksen kautta hankittu johtamisosaaminen voi olla muultakin alalta ja riittäväksi katsotaan noin 1–2 vuoden kokemus.
- Toiminnalle on nimetty lähiesimieshenkilö, joka ohjaa ja johtaa toimintaa yksiköstä käsin.
- Henkilökunnan osaaminen tulee olla asiakkaiden hoidon tarpeen edellyttämällä tasolla.
- Palveluntuottajan on huolehdittava, että lähihoitajan, sairaanhoitajan ja hoiva-avustajan/kotipalvelutyöntekijän työnkuvat ovat tarkkaan määritelty. Työnkuvat on oltava kirjallisessa muodossa.
- Palkatessaan terveydenhuollon tai sosiaalihuollon ammattihenkilöstöä palveluntuottaja sitoutuu tarkastamaan henkilön tiedot Valviran ylläpitämästä rekisteristä (Suosikki/Terhikki).
- Henkilöstöllä on riittävä, työn suorittamiseen vaadittava suomen kielen taito. Riittäväksi kielitaidoksi katsotaan kielitaidon taitotaso B1.
- Palveluntuottaja huolehtii henkilöstönsä ammattitaidon ylläpidosta ja täydennyskoulutuksesta.
- Palveluntuottajalla tulee olla työturvallisuuslain mukaiset asianmukaiset toimitilat, mikäli palveluntuottajalla työskentelee yrittäjän lisäksi muita työntekijöitä. Työntekijöiden käytävissä on oltava työn luonne ja kesto sekä työntekijöiden lukumäärä huomioon ottaen riittävät ja asianmukaisesti varustetut peseytymis-, pukeutumis- ja vaatteiden säilytystilat, ruokailu-, lepo- ja käymälätilat sekä muut henkilöstötilat. Työntekijöiden saatavilla tulee olla riittävästi kelpoista juomavettä.

Palveluntuottaja noudattaa kaikkien työntekijöiden työsuhteissa Suomessa voimassa olevaa alan valtakunnallista työehtosopimusta sekä alan työturvallisuutta koskevia säännöksiä.

4. Laadun hallinta

Palveluntuottajalla on toimintasuunnitelma, ajantasainen omavalvontasuunnitelma ja suunnitelma riskien hallinnasta. Palveluntuottaja päivittää edellä mainitut dokumentit vähintään vuosittain tai silloin, kun toiminta muuttuu olennaisesti. Omavalvontasuunnitelma on oltava julkisesti nähtävillä. Palveluntuottaja on määritellyt toimintasuunnitelmaan keskeiset laatuavoitteensa sekä toimenpiteet niiden saavuttamiseksi. Lisäksi palvelun toimintavarmuus ja mahdolliset sijaisjärjestelyt on kuvattava toimintasuunnitelmassa.

Palveluntuottaja kerää vähintään kerran vuodessa asiakaspalautetta ja huomioi palautteen toiminnan kehittämässä. Tulokset asiakaspalautekyselyistä toimitetaan pyydettyä Päijät-Hämeen hyvinvointialueelle.

4.1. Vakava vaaratapahtuma

Palveluntuottajan on ilmoitettava välittömästi salassapitosäännösten estämättä Tilaaajalle ja valvontaviranomaiselle palveluntuottajan omassa tai tämän alihankkijan toiminnassa ilmenneet asiakas- ja potilasturvallisuutta olennaisesti vaarantavat epäkohdat sekä asiakas- ja potilasturvallisuutta vakavasti vaarantaneet tapahtumat, vahingot tai vaaratilanteet sekä muut sellaiset puutteet, joita palveluntuottaja ei ole kyennyt tai ei kykene korjaamaan omavalvonnallisoin toimin.

5. Asiakastietojärjestelmä

Palveluntuottajalla tulee olla käytössään sähköinen asiakastietojärjestelmä 1.9.2026 alkaen. Palveluntuottajan tulee huolehtia, että käytössä oleva asiakastietojärjestelmä on asetettujen vaatimusten mukaisesti Kanta-yhteensopiva. Palveluntuottajan tulee myös huolehtia, että Kanta-liittyminen tehdään valtakunnallisten ohjeiden mukaisella tavalla ja annettussa aikataulussa. Kantaan voi liittyä ainoastaan sertifioidulla A-luokan tietojärjestelmällä. Asiakastietojen käsittelyssä käytettävän tietojärjestelmän tulee täyttää tietoturva- ja tietosuojaa koskevat olennaiset vaatimukset. Luokkaan A kuuluvien tietojärjestelmien tulee toimia yhteen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen ja siihen liitettyjen muiden tietojärjestelmien kanssa.

5.1. Kanta-palvelut ja rekisterinkäyttöoikeus

Palveluntuottajan tulee liittyä Kanta-palvelujen käyttäjäksi lakivelvoitteen mukaisesti. Päijät-Hämeen hyvinvointialueella rinnakkaisliittymisen malli ei ole mahdollista. Palveluntuottajan asiakastietojärjestelmässä tulee olla toteutettuna rekisterinkäyttöoikeuden toiminnallisuus lain vaatimusten mukaisesti. Kun palveluntuottaja tuottaa asiakkaalle sosiaalipalvelua hyvinvointialueen lukuun, palveluntuottaja tarvitsee rekisterinkäyttöoikeuden hyvinvointialueen ylläpitämään sosiaalihuollon asiakasrekisteriin. Tilaaaja myöntää rekisterinkäyttöoikeuden aina asiakaskohtaisesti palveluntuottajalle asiakkaan palvelun ajaksi. Rekisterinkäyttöoikeus muodostetaan palveluntuottajan tai palveluntuottajan nimeämän tosiasiallisen toteuttajan palveluyksikkötiedon perusteella. Palveluyksiköllä tarkoitetaan sitä yksikköä, jossa asiakas tosiasiallisesti on. Soteri-rekisterissä tälle käytetään termiä palvelupiste, kansallisella koodistopalvelimella käytetään termiä palveluyksikkö.

Palveluntuottajalla tulee olla THL-SOTE-organisaatiorekisteriin määritelty OID-koodi, jota ylläpidetään koodistopalvelimella. OID-koodeissa tulee olla kirjattuna True (T) -merkinnällä sekä **sosiaalihuollon toimintayksikkö** että **terveydenhuollon toimintayksikkö** (mikäli palveluntuottaja toteuttaa lääkehoitoa). OID-koodi vaaditaan, jotta Kanta-palveluiden käyttäminen on mahdollista. Palveluntuottaja vastaa itse OID-koodien oikeellisuudesta edellä mainitun ohjeen mukaisesti.

Rekisterinkäyttöoikeuden saadakseen palveluntuottajan tulee ilmoittaa Tilaajalle asiakkuuden alkamisesta. Ilmoitus tehdään tukipalvelukoordinaattoreiden turvapostiin: <https://www.turva-posti.fi/viesti/tukipalvelukoordinaattorit.paijatha>.

6. Palvelun hinnoittelu ja palvelusetelin arvo

Päijät-Hämeen hyvinvointialue päättää palvelusetelin arvosta ja sen muutoksista. Palvelusetelillä tuotettava palvelu on arvonlisäverolain 130 a §:n mukaista verotonta terveyden- ja sairaanhoitopalvelun myyntiä ja hinnat ilmoitetaan ilman arvonlisäveroa.

6.1. Lyhytaikaishoito ympärivuorokautisessa palveluasumisessa

Palvelusetelin arvona käytetään ympärivuorokautisen palveluasumisen lyhytaikaishoidossa euroa/vuorokausi. Palveluntuottaja määrittelee palvelun vuorokausihinnan, joka ei saa ylittää hyvinvointialueen määrittämän palvelusetelin arvon ja asiakkaan omavastuuosuuden yhteissummaa. Laskutus tapahtuu toteutuneiden hoitovuorokausien mukaisesti. Lähtöpäivä ei oikeuta laskuttamaan omavastuuta eikä hoitovuorokautta. Asiakas maksaa kulloinkin laissa säädetyn omavastuuosuuden suoraan palveluntuottajalle. Palvelusetelin arvo on 1.4.2023 alkaen 178,40 e/vrk.

6.2. Sijaistaminen asiakkaan kotona

Palvelusetelin arvo omaishoidon vapaan aikaisessa kotiin annettavassa sijaishoidossa on 178,40 e/vrk. Palvelusetelillä asiakas ostaa hoitajan kotiin ja se, että montako tuntia asiakas saa kyseisellä 178,40 eurolla riippuu valitun palveluntuottajan tuntihinnoista. Palveluntuottaja määrittelee itse tuottamansa palvelun tuntihinnat, jotka palveluntuottaja ilmoittaa PSOP-järjestelmän hinnastossa. Hinnat tulee ilmoittaa arkipäiville, lauantaille ja sunnuntaille kello 7–18 ja 18–21 välisille ajoille. Ilmoitettu hinta sisältää matkakustannukset.

Palveluntuottaja saa korottaa tuottamansa palvelun hintaa kerran vuodessa. Hinta ilmoitetaan PSOP-järjestelmään 1.10.–30.11. välisenä aikana laatimalla uusi hinnasto. Uusi hinnasto astuu voimaan seuraavan vuoden tammikuun ensimmäinen päivä, jos Päijät-Hämeen hyvinvointialue hyväksyy hinnan korotuksen.

Palveluntuottajalla on oikeus tuottaa asiakkaalle lisäpalveluja. Näistä palveluista asiakkaalla ja palveluntuottajalla on oltava erillinen kirjallinen sopimus. Palveluntuottaja laskuttaa nämä palvelut asiakkaalta asiakkaan ja palveluntuottajan välisen sopimuksen mukaisesti. Hyvinvointialue ei vastaa näiden palveluiden sisällöstä, laadusta tai laskutuksesta.

7. Palvelukohtaiset hakeutumisen liitteet

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen palvelusetelisääntökirjan yleisessä osassa vaadittujen liitteiden lisäksi palveluntuottajan on liitettävä PSOP-hakemukseensa seuraavat liitteet:

- Palvelukuvaus,
- lääkehoitosuunnitelma mikäli palveluntuottaja toteuttaa lääkehoitoa sekä
- pelastussuunnitelma (ympärivuorokautinen palveluasuminen).

8. Palvelun keskeytyminen

Jos asiakas joutuu sairaalaan tai palvelu keskeytyy muusta syystä, palveluntuottaja ei voi laskuttaa Päijät-Hämeen hyvinvointialueelta asiakkaalle myönnettyä palveluseteliä tai asiakkaalta asiakkaan omavastuuosuutta. Asiakas voi käyttää käyttämättä jäänyttä palveluseteliä myöhemmin kuluvan vuoden aikana.

Mikäli palveluntuottaja ei laskuta asiakkaalle myönnettyä palveluseteliä Päijät-Hämeen hyvinvointialueelta, ei palveluntuottaja voi periä palvelusetelin arvoa asiakkaalta.

Jos asiakkaan palvelun tarve päättyy tai asiakas menehtyy, palvelusetelipäätös raukeaa ilman irtisanomisaikaa. Palveluntuottajan tulee ilmoittaa asiakkuuden päättymisestä Ikäntyneiden asiakasohjaukseen.

9. Sääntökirjan voimassaolo

Tämä sääntökirja on voimassa toistaiseksi, alkaen 1.1.2026.